

5.4. Շրջակա բնական միջավայրի 2015 թվականի փետրվար ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, փետրվար ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 329 փորձանմուշ: Պասիվ նմուշառման 208 դիտակետից վերցվել է օդի 1 534 փորձանմուշ: Մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ բնակավայրերի, նմուշառման, դիտարկման տեսակների և վերահսկվող նյութերի ունեցել են հետևյալ պատկերը.

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2015թ. փետրվար

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	734	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	24	2.0 անգամ
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	237	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	223	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	83	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	28	1.2անգամ
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	81	ՀՀ նորմաների սահմաններում

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2015թ. փետրվար

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	8 054	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 016	
		ծծմբի երկօքսիդ	16 117	
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	2 686	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 013	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները պասիվ նմուշառմամբ, 2015թ. փետրվար

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	45	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	353	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ	192	1.5 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ	191	1.4 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ	302	1.7 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	20	ծծմբի երկօքսիդ	111	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀՏԱԿԱՏ

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	96	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	66	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	89	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	54	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	112	ՀՀ նորմաների սահմաններում

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. փետրվար

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը							
	4-5	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	18-19	19-20
Ջրածնային ցուցիչ (pH)	6.54	6.52	6.46	6.78	7.06	7.22	6.97	6.88
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍմ/սմ)	26.0	61.3	24.5	27.6	44.1	94.1	54.9	34.6
Սուլֆատ իոն	1.991	3.575	1.913	1.155	1.939	3.787	2.912	1.571
Քլորիդ իոն	1.761	4.435	0.819	1.724	1.940	4.268	1.546	0.882
Նիտրատ իոն	1.937	3.203	1.192	0.852	1.235	2.555	3.614	4.013
Ֆտորիդ իոն	0.00	0.00	0.00	0.00	0.046	0.064	0.037	0.086
Ամոնիում իոն	0.866	2.041	1.129	0.788	0.954	2.028	1.816	1.880

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Փետրվարին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 18 գետերի և Երևանյան լճի 42 դիտակետերում: Վերցված 42 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. փետրվար

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն	
					4		Նիտրատ իոն	
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5
		4	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ					
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	5	3	3	Ամոնիում իոն
					6			ԹԿՊ, նիտրատ իոն
					7			ԹԿՊ, նիտրատ իոն
					8			ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև
		Չորագետ	10	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀՍՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, պղինձ, կոբալտ, քլորիդ իոն
					4		Մոլիբդեն, մանգան
5	Ցինկ, կադմիում, սուլֆատ իոն, կալիլալ մասնիկներ						
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			4	Ֆոսֆատ իոն			
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	4	Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն						
42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն						
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	47	Գետաբերան	4	4	Ֆոսֆատ իոն
			Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3
	53	Արզել գյուղից 0.5 կմ ներքև			3	3	Նիտրատ իոն
	54	Արզնի ՀեՎ-ից 0.5 կմ ներքև			3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
	55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ			3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն
					4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
	56	Գետաբերան			3	5	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն
			5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն			
	225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՎՊ ₅ , նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն		
			4		Ընդհանուր ֆոսֆոր		
5			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն				
59	Գետաբերան	3	5	ԹՎՊ ₅			
		5		Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	2	2	-	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀՍՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրատ իոն	
					4		Ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			90	Գետաբերան	2	2	-	
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	2	2	-
				92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, երկաթ
						4		ԹԿՊ, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
						5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում	
			94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն	
					4		Ցինկ, կադմիում, երկաթ, ալյումին, ծարիր, սուլֆատ իոն	
					5		Պղինձ, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ	
	Արծվանիկ	Արծվանիկ	96	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, ցինկ, երկաթ	
					4		Կադմիում, կոբալտ, ալյումին	
					5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, ծարիր, սուլֆատ իոն	
	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	2	2	-	
Որոտան գետի ավազան	Որոտան	100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	4	4	Ֆոսֆատ իոն		
		101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	4	4	Ֆոսֆատ իոն		
		102	Տաթև ՀԷԿ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
		107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն							

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. փետրվար

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			4		Ֆոսֆատ իոն

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2015թ. փետրվար

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները									
		թփոս, մգՕ ₂ /լ	ամոնիում իոն, մգN/լ	նիտրիտ իոն, մգN/լ	սուլֆատ իոն, մգ/լ	պղինձ, մգ/լ	քրոմ, մգ/լ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	ալյումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	4.69	-	0.024	-	0.0030	0.0043	0.0330	0.0085	0.2084	0.0015
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	4.42	1.333	0.070	-	0.0014	0.0032	0.0324	0.0147	0.1178	0.0017
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3.76	-	0.088	117.9916	0.0026	0.0037	0.0336	0.0146	0.1058	0.0018
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	3.87	-	-	181.9341	0.0015	0.0033	-	0.0118	-	0.0012
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	-	-	185.1359	0.0022	0.0033	-	0.0120	0.0517	0.0016